

Traumatudatos nőgyógyászati szakrendelés

Egy még 2018-ban elvégzett, 300 fő megkérdezésével készült női szükségletfelmérésünk eredményei szerint a kérdezést megelőző két évben csak minden harmadik nő járt nőgyógyásznál. A szociális munkásainkkal folytatott beszélgetésekből szerzett információk alapján, a korábbi rossz tapasztalataik miatt sokan félnek az egészségügyi szolgáltatások igénybevételétől, emellett az intim vizsgálati helyzet, megerősítve a sokak által korábban megtapasztalt traumákkal, ugyancsak megnehezíti számukra a nőgyógyászati rendelések igénybevételét. Ezekre az ismeretekre támaszkodva, 2021. évben több civil szervezet összefogásával, cégek és magánszemélyek támogatásával vette kezdetét a hajléktalan élethelyzetű nők számára szolgáltatásokat nyújtó nőgyógyászati szakrendelésünk kialakítása. A szükséges források egy részét a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázatán nyert támogatás, míg a rendelő kialakításához kapcsolódó felújítási munkálatok költségeit és az első fél éves működés tervezett költségeinek fedezetét, a Budapest Bike Maffia adománygyűjtő kampányából befolyó támogatások biztosították.

A rendelőnek a Dózsa Női Éjjeli Menedékhely egyik részlege ad otthont. A felújítási munkálatok 2022 februárjában kezdődtek el, és ennek keretében kialakításra került egy modern rendelőhelyiség, egy női zuhanyzó és mosdó, valamint a váróhelyiség. A rendeléshez szükséges technikai és személyi háttér megteremtését, valamint a szakmai program kidolgozását a BMSZKI vállalta magára. Ehhez kapcsolódóan szerződéseket kötöttünk a citológiai és mikrobiológiai laborháttér biztosítását végző egészségügyi szolgáltatókkal, megteremtettük az egészségügyi hulladék gyűjtéséhez és elszállíttatásához szükséges feltételeket, és beszereztük azokat az orvosdiagnosztikai eszközöket és kellékeket, amelyek a nőgyógyászati vizsgálatok elvégzéséhez szükségesek. A rendelés kialakításához kapcsolódó széleskörű társadalmi összefogásnak köszönhetően, adományként jutottunk hozzá a váró és rendelő berendezési tárgyainak egy részéhez, az ultrahang készülékhez, illetve a szakmai program kidolgozásában is közreműködő egyik partnerünk, a Józan Babák Egyesület bocsájtotta rendelkezésünkre a nőgyógyászati vizsgálóágyat.

A szakmai program kidolgozása során igyekeztünk hangsúlyt fektetni arra, hogy egy olyan működésmódot alakítsunk ki, amely érzékenyen reagál a hajléktalan élethelyzetben élő nők tapasztalataira és az életútjuk során szerzett traumákra is.

A hajléktalanságot megtapasztalt nők között nagyon magas azok aránya, akik nők elleni erőszakot, intézményekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos akadályokat,

előítéletet és elutasítottságot, valamint a saját életük feletti kontroll érzetének elvesztését tapasztalták és tapasztalják meg.

A rendelés elindítására a működési engedély megszerzését követően, 2022 októberében került sor. A vizsgálatokra előjegyzéssel lehet bekerülni. Az előjegyzésre szolgáló online felülethez a BMSZKI szociális munkatársainak közvetlen hozzáférése van, azon nők pedig, akik nem kívánják igénybe venni a velük kapcsolatban lévő szociális munkások segítségét, vagy más szolgáltatók ügyfelei, a rendelési időben telefonon kérhetik előjegyzésüket. Az általunk megvalósított traumatudatos működés egyik alapvető eleme, hogy a rendelés biztosításában részt vevők mindannyian nők, illetve a rendelési időben a rendelő területére csak nők léphetnek be. Emellett szociális munkás folyamatos jelenlétével igyekszünk megteremteni az ügyfelek biztonságérzetét. Ők engedik be az érkezőket, felkészítik őket arra, hogy mi vár rájuk a rendelésen, illetve megkönnyítik a várakozás idejét. A váró berendezése során is igyekeztünk hangsúlyt fektetni a barátságos környezet kialakítására. A rendelésre várakozóknak vagy azon már átesett ügyfeleknek meleg teát kínálunk, illetve a szociális munkás igyekszik megsegíteni a kapcsolatteremtést az együtt lévő 4 emberek között. A bútorok elhelyezése sem olyan, mint egy szokásos váróteremben, az itt jelenlévő nők egy-egy dohányzóasztalt ülnek körbe, miközben beszélgethetnek és teát ihatnak.

A nőgyógyászati vizsgálatok keretében minden ügyfélnek felajánljuk a rákszűrést, szükség esetén a HPV szűrést. A panaszok kivizsgálása kapcsán történhet kenetvétel és mikrobiológiai labor diagnosztika kérése, valamint beutalás további szakellátást igénylő problémák esetén. Emellett a rendelésen el tudjuk végezni spirál felhelyezését, de van gyógyszerfelírás is. A panaszok kezeléséhez szükséges készítmények, esemény utáni tableta, fogamzásgátló megvásárlásához támogatást tudunk nyújtani, a BMSZKI korábban is futó gyógyszeringyenesítési programjaiban kialakított keretek alapján. Egy rendelési napon maximum 12 ügyfelet tudunk fogadni, mivel a vizsgálatokra és az azt követő orvos és páciens közötti konzultációra együttesen 30 percet szánunk. Amennyiben további kezelésekre, vagy esetleg műtéti beavatkozásra van szükség, az egészségügyi személyzet felajánlja az ügyfeleknek a rendelésen részt vevő szociális munkás közreműködését a további betegút támogatásához. A máshol elvégezhető műtétek, kezeléseik elérését segíti az is, hogy a BMSZKI alap- és járóbeteg szakellátásért felelős vezető főorvosa felvette a kapcsolatot a 8. és 13. kerületi nőgyógyászati szakrendelővel, hogy a szakorvosunk által kiállított diagnózis alapján, újabb vizsgálat elvégzése nélkül állítsanak ki beutalót, ha kórházi műtetre van szükség.

A program 2023-ra vonatkozó eredményeiről:

Az év során két önkéntes orvos bevonásával havi 2-3 rendelési napot tudtunk biztosítani, az orvosok elérhetőségétől függően. Az egyik önkéntes szakorvosunk októbertől nem vállalt további munkát, így az év során 25 rendelési napon összesen több mint 240 előjegyzett időpont lefoglalása történt meg. (Ezen felül 2 rendelési nap elmaradt, az orvosunkat szüléshez hívták). Az előjegyzésbe került nők közül a vizsgálatokon 175 fő jelent meg, 127 fő ellátásával. Az előjegyzetteken felül is történt a legtöbb rendelési napon vizsgálat, munkatársaink minden alkalommal ilyen esetekben is biztosították az ellátást, összesen mintegy 45-50 fő számára.

Két további személyi változás történt az év során: áprilisban csatlakozott a csapathoz egy programfelelős, illetve a távozó orvos helyére decemberben sikerült új szakemberrel szerződést kötni, aki 2024 elején állt munkába.

Minden régi és új munkatárs részesült abban a traumaérzékeny bevezető képzésben, melyet külső munkatársként egy mentálhigiénés szakember tart. Szintén az ő vezetésével rendszeresítettük hat hetente utánkötő csoportmegbeszélés megtartását, melyeken az aktuális teendők mellett a felmerülő szakmai kérdéseket járjuk körbe.

A rendelő működése adományokból és pályázatokból biztosítható elsősorban, ezért számos pályázati kiíráson elindultunk. Ezek közül a nemzetközi Sozial Marie-pályázaton összesen 3000 euró díjat nyertünk (szakmai- és közönségdíj), az IFKA-pályázaton nyert első díjat 500 000Ft értékben ctg-készülék beszerzésére fordítottuk, a TEVA Emberarcú Egészség c. pályázatán pedig 1 millió Ft értékű különdíjat nyertünk el, amelyet működési költségeinkre fordíthatunk. A „Hajléktalan személyek ellátásnak megszervezése a fővárosban” című, KONZI-R kódú pályázaton nyert 3,3 millió Ft-ból 2023 októberétől kezdődően a rendelő szociális munkásainak és programfelelősének bérét tudjuk fedezni 2024 júniusáig.

Az elmúlt év egyik legnagyobb előrelépése, hogy meg tudtuk teremteni a várandósgondozás feltételeit – tapasztalataink alapján a hozzánk forduló ügyfelek nagyjából negyede várandós, ezért különösen is nagy jelentősége van annak, hogy a már megismert szakemberek támogathassák egy bizalmi kapcsolatot kívánó helyzetben a kisbabát várókat. Ezzel összefüggésben nyújtotta be a BMSZKI a NEAK-hoz a rendeléshez kapcsolódó finanszírozási kérelmét, amelyet 2023 decemberében elfogadtak, évi mintegy 1,5 millió forintos támogatással.

Az elmúlt év egyik fő kihívása annak biztosítása volt, hogy az időpontot foglaló ügyfelek valóban meg is jelenjenek a rendelésen. Az első 6-8 hónap rendelési tapasztalatai azt mutatták, hogy kb. 70%-os a megjelenés, amin mindenképpen javítani szerettünk volna.

Ennek érdekében a rendelő csapata a BMSZKI nőket is ellátó szállóinak valamennyi szakmai teamjét felkereste, hogy szorosabb együttműködés révén biztosítani tudjuk a jobb kihasználtságot. Feltételezésünk szerint a szociális munkások nagyobb támogatására van szükségük ügyfeleinknek ahhoz, hogy eljussanak a rendelésre, a legtöbbjük nehezen teszi meg az első lépéseket. (Eddigi tapasztalataink alapján a rendelést felkereső ügyfelek könnyebben jönnek el kontrollvizsgálatokra: már több olyan ügyfelünk is volt, aki a 2. éves rákszűrésére már önállóan jelentkezett.) Szeptember-december folyamán már 100-120%-os kihasználtsággal működtünk a váratlanul, időpont nélkül megjelenő ügyfeleknek köszönhetően (mindenkit elláttunk).

2023 áprilisában volt 6 hónapos a rendelés, ennek megünneplésére szerveződött egy sajtónyilvános esemény, BMSZKI-s munkatársak, partnerszervezetek és más érdeklődők részvételével. Továbbra is együtt dolgozunk a rendelő létrehozásában közreműködő partnerszervezeteinkkel, és újabb szervezetekkel alakítottunk ki együttműködéseket (Névtelen Utak Alapítvány, Élet.Érzés Egyesület - korábbi Babagenetika Egyesület, XIII. Kerületi Védőnői Szolgálat).

Terveink a 2024-es évre:

2024-ben szeretnénk további forrásokkal stabilizálni a rendelő pénzügyi helyzetét: ennek érdekében több pályázatot szeretnénk benyújtani (My IF Social Impact Price, L'Oreal pályázata, stb.) A plusz források elérésével tudjuk csak biztosítani, hogy év végéig havi 2-3 nap rendelési időben az ügyfelek rendelkezésére álljunk. A rendelő rendszeres működtetése szempontjából ideális lenne egy 4. rendelési nap biztosítása is, amelyhez szükség lenne egy újabb szakorvos és további erőforrások bevonására. Ezen célok elérésére folyamatos erőfeszítéseket teszünk.

Az elvi akadályok elhárultak a kollégák ellátása elől, a részletek kidolgozása és a megvalósítás az év első két harmadára várható.

Már 2023 novemberében indultunk a Richter Anna díj kiírásán, amennyiben sikeres lesz (március folyamán derül ki), áprilistól szeptemberig kell megvalósítanunk a projektben vállaltakat: információs kiadványok (nyomtatott és online) létrehozása, női csoportok megvalósítása a szállókon Cleese Piroska vezetésével, valamint egy szakmai nap szeptember 10-én, amelyre részben egészségügyi, részben szociális szakembereket várunk traumatudatos nőgyógyászati ellátás témában.

Készítette: Lánszki Réka programfelelős